

Összefoglalás a teljes projekt legfontosabb eredményeiről

Szakmódszertani koncepció

Az Idegen Nyelvi Oktatás Kutatócsoport célja digitális multimédiás idegen nyelvi tananyag fejlesztése általános iskolás hátrányos helyzetű felső tagozatos diákoknak. A pályázat az angol nyelvhez biztosított az iskolai oktatást kiegészítő, új szemléletű online tananyagot. Ezen kívül hasonló jellegű holland nyelvű tananyag is készült idősebb tanulóknak. A jelenlegi online térben nem található olyan kompakt tananyag, amely közvetlenül támogatja az iskolai munkát, de a tanulói önállóságra épít. A pályázatunk a hagyományos (tankönyv, munkafüzet, grammatika központú) oktatás helyett a mai generációt hatékonyabban megszólító eszközrendszerrel és kommunikáció-központú digitális oktatást tett lehetővé. A projekt keretein belül megvalósult több kutatás is, melynek célja az volt, hogy miközben folyik az újszerű nyelvi képzés tesztelése, kövessük a változásokat nemcsak a nyelvi teljesítményben, hanem a diákok, tanárok iskolával, tanítással/tanulással kapcsolatos attitűdjeiben is.

A négy év során hátrányos helyzetűek lemaradását csökkentő, társadalmi felzárkózást elősegítő oktatást fejlesztettünk, unorthodox módszerekkel. Véleményünk szerint a digitális és multimédiás tantermi környezet esélyegyenlőséget teremt, a hátrányos helyzetű tanulók a generációs lemaradásaikat a digitális multimédiás nyelvtanulás során be tudják pótolni.

Tananyagok fejlesztése

A HANNA nevű alkalmazásunk 5.-7. osztályosok részére készített olyan angol nyelvi kiegészítő tananyag, ami táblagépen működik és egy teljes tanítási órán vagy annak egy részében elvégezhető egységekből áll. Alkalmas a hátrányos helyzetből eredő lemaradás csökkentésére motiváló feladatok és tevékenységek biztosításával, amelyek közül a tanuló választhat. A tananyaghoz egy hosszú, részletes és egy rövid tanári kézikönyvet is összeállítottunk, ezek az oktatók munkáját segítik (megtalálhatók a kutatócsoport honlapján: <http://inyelv.unideb.hu/?/angol>).

A tananyag témakörei a NAT átfogó témaköreire épülnek. Jelenleg tíz témában fejlesztettünk tananyagot. A témakörökben háromleckés modulok vannak, amelyek a témakör

altémáira épülnek. A modulok feldolgozásának sorrendje tetszőleges, a tanár dönt, hogy a fő tananyaghoz mikor milyen modult illeszt. Minden modul három leckéből áll. Az első leckében dominálnak a nyelvi szisztémára irányuló feladatok és a tanulók egyéni munkája. A második lecke szóválasztása és mondat szerkezetei már a következő készség- és kreatív feladatokhoz még szükséges legfontosabb nyelvi elemeket mutatják be és gyakoroltatják. A harmadik lecke fókuszában a beszéd és a produktummal végződő kreatív tevékenység áll.

Tananyagunk fontos elve a gamifikáció (játékosítás), amely nem csak kvízek, játékos feladatok, tesztek beiktatását jelenti, hanem egy olyan ösztönző rendszer kidolgozását is, amelyben a tanulás, a feladatmegoldások elkészítése mind-mind egy jutalom-rendszer része; ahol akkor lehet magasabb szintre jutni, ha sikeresen elvégeztük az alsóbb szint feladatait. A teszteket úgy alakítottuk ki, hogy lehetőség legyen egymással versengve önállóan is, illetve pár- vagy csoportmunkában is megoldani őket. Mindez olyan munkavégzést igényel a diákoktól, amely fejleszti az életben is fontos kompetenciáikat: a kreativitást és az önálló és csoportos munkavégzést. Olyan értékelési eszközöket is kidolgoztunk, amelyek az bevonódást és az önértékelést, önkontrollt támogatják a minősítéssel és jutalmazó-büntető szemlélettel szemben.

Elsődleges célunk a tananyaggal az volt, hogy a hátrányos helyzetűek lemaradása csökkenjen. Ezt a fő célt több rész cél teljesülésével értük el. Ezek egy része az idegen nyelvi készségekre vonatkozik: a tanulók idegennyelv-tanulási motivációja nő, bővül a tanulók szókincse, pontosodik a tanulók kiejtése, míg mások egyéb kompetenciaterületeket, attitűdöket, értékeket érintenek. A tananyag teret ad a tanulók kreativitásának és fejleszti a gondolkozásukat, ösztönzi a tanulói autonómiát, énhatékonyságot és együttműködést, segít megismerni más kultúrákat és a vélemények sokszínűségét, a tananyag használatával nő a tanulók digitális kompetenciája.

A tananyagok tesztelése és az eredményeink

Az első kutatást tíz iskolában végeztük, elő- és utómérések felvételére került sor a.) azokban az iskolákban, ahol teszteltük az angol tananyagot; b.) azokban az iskolákban, ahol nem használták a tananyagunkat, de tabletek segítségével is tanítottak nyelvtanító applikációk révén és c.) azokban az iskolákban, ahol nem használtak tabletet, nyelvtanító digitális tananyagot vagy nyelvtanító alkalmazásokat. Vizsgáltuk a tanulás és iskola iránti attitűdök, a csoportlétkör, iskolai klíma, tanulási motiváció és énhatékonyság változását.

Később három iskolában megfigyelési vizsgálatot végeztünk, a tanulók együttműködési készségeinek változását figyelve a HANNA tananyag használata előtt és után. A fent említett iskolákban a nyelvtanárokkal egyéni interjú készült. Fókuszcsoporthoz interjúkat is felvettünk a tanulókkal a tanulási hatékonyságról, iskolai klímáról és a motivációról három iskolában.

Eredményeink szerint a hátrányos helyzetű tanulókat is olyan motivációs eszközöket alkalmazva érdemes tanítani, ahogy minden más gyereket. A különböző csoportok motivációs profiljában dominánsak az intrinzik motívumok és a társas motívumok. Ez azt jelenti, hogy a személyes fejlődésre, a kihívást jelentő feladatokra és a csoportos tanulásra fókuszáló iskolai munkával lehetne növelni a motiváltságot, vagyis az iskolákban kiemelten fontos a bevonódás és az együttműködés támogatása, az elidegenedés és az ebből fakadó unalom megszüntetése.

Az angol tananyaggal párhuzamosan kidolgozott gamifikált holland tananyagot a debreceni DSZC Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnázium első SSC osztályában (shared service center-osztály) teszteltük. A programban 18-20 év közötti érettségizett fiatalok vettek részt. A holland tanórákon a legtöbbet megfigyelt jellemzők az erős fókusz, a tevékenységgel való azonosulás, az abban való elmerülés voltak.

Kiegészítő kutatásunkban három hátrányos helyzetű általános iskola 5.-6. osztályos tanulói körében végeztünk felmérést egy nyelvelsajátítási képességet mérő teszt segítségével. Kutatásaink szerint a hátrányos helyzetű nyelvtanulók bizonyos nyelvérzék komponensekben gyengén teljesítenek, ezért szükségesnek vélünk egy kétpólusú preventív tanulásfejlesztést már az iskolába lépéstől kezdve: egyrészt fejleszthető a tanulás módszertana, másrészt a hátrányos helyzetből eredő nyelvi hátrányok leküzdésére folyamatos játékos anyanyelvi fejlesztést javasolunk. Ezekre a célokra is kiváló eszköz lehet a tablet.

A kutatócsoport disszeminációs tevékenysége

Az új szemléletmódú, online tananyagok kipróbálásának eredményeit minden évben hazai és nemzetközi tudományos konferenciákon, illetve oktatási célú mobilitások (Erasmus+ program) révén osztottuk meg az érdeklődőkkel. Hat kötetet szerkesztettünk, illetve írtunk a projekt témáival kapcsolatosan (Digitális tanulás és tanulás; Pszichológia – Pedagógia – Technológia; 20 nyelvtanító alkalmazás; Innováció az oktatásban; Válságok megelőzése és

kezelése, HANNA – tanári kézikönyv). Összesen 37 publikációnk jelent meg a projekt témáiban, további hetet nyújtottunk be nemrég és még hét készül.

Az MTA-DE Idegen Nyelvi Oktatás Kutatócsoport három konferenciát és egy workshopot szervezett. Ezen kívül számos továbbképzést tartottunk angol nyelvtanárok részére a tablet és a HANNA-tananyag használatáról, illetve a nyelvtanító alkalmazásokról. Akkreditálásra került egy pedagógus-továbbképzés is, Tablettel támogatott nyelvoktatás a HANNA alkalmazással címmel, ennek első alkalmát 2021 elején tartottuk meg online 19 pedagógus számára. A továbbképzés az iskolai közegben történő digitális oktatásra való átállás elősegítése érdekében az idegen nyelv tanításához ad támogatást. A képzés a Debreceni Egyetem Pedagógus továbbképzési programjában: <https://pedreg.unideb.hu/hu/node/629>

Az elmúlt években számos új taggal bővült a kutatócsoportunk, legfőképpen nyelvtanárokkal és kutatókkal (jelenlegi létszám: 26 fő). A Hajdú-Bihar megyei iskolákon kívül budapesti iskolákat is bevontunk a kutatásba.

Honlapunk részletesen és szemléletesen mutatja be az MTA-DE Idegen Nyelvi Oktatás Kutatócsoport munkáját: <http://inyelv.unideb.hu/>

Három hatásos illusztráció

1. A HANNA angol nyelvű tananyag honlapja és demo-verziója :
<http://inyelv.screenager.hu/>

A HANNA tananyag részfeladatairól itt találhatóak kis videók:

https://drive.google.com/drive/folders/1JUceNF8U9YF_77xKe9otVNtdHYC3MemW

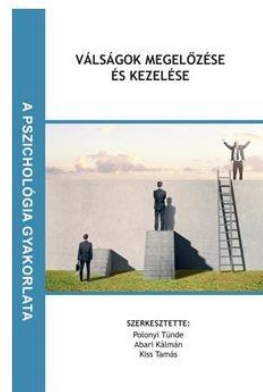
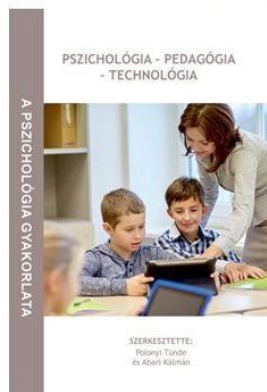
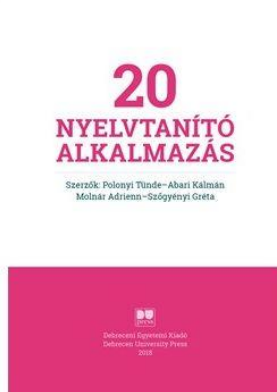
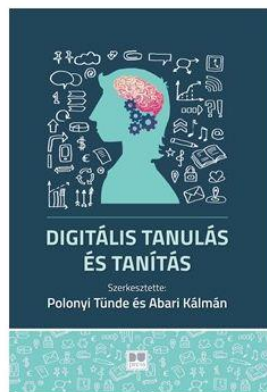
Megnézésre leginkább ezt ajánljuk: Hanna_elokeszito_pelda.mkv

2. Videó az osztálytermi munkáról a kutatócsoport által fejlesztett nyelvtanító alkalmazással az esztári Irinyi Károly Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában.

https://drive.google.com/drive/folders/1JUceNF8U9YF_77xKe9otVNtdHYC3MemW

A driven-on több videó is található, az osztálytermi munkát leginkább az utolsó videó, a Tanulók_pets kreatív_2019.mp4 mutatja be.

3. A kutatócsoport által létrehozott hat kötet:

Három kötet az Oriold és Társa kiadó honlapján található:

<https://orioldbooks.com/termek/innovacio-az-oktatasban/>

<https://orioldbooks.com/termek/pszichologia-pedagogia-technologia/>

<https://orioldbooks.com/termek/valsagok-megelozese-es-kezelese/>